

DIDACTICA
SLOVENICA
pedagoška obzorja

2020 letnik 35

2

DIDACTICA SLOVENICA – PEDAGOŠKA OBZORJA
ZNANSTVENA REVILJA ZA DIDAKTIKO

Izdajatelj *Published by*

- Pedagoška obzorja d.o.o.
- Univerza v Novem mestu

Glavni in odgovorni urednik *Editor-in-chief*

- Dr. Marjan Blažič

Uredniški odbor *Editorial board*

- Dr. José Manuel Bautista Vallejo, Huelva, Španija
- Dr. Marija Javornik Krečič, Maribor, Slovenija
- Dr. Gabriela Kelemen, Arad, Romunija
- Dr. Ljupčo Kevereski, Bitola, Makedonija
- Dr. Milan Matijević, Zagreb, Hrvaška
- Dr. Nikola Mijanović, Nikšič, Črna gora
- Dr. Jasmina Starc, Novo mesto, Slovenija
- Dr. Lazar Stošič, Beograd, Srbija
- Dr. Boško Vlahović, Beograd, Srbija
- Dr. Janez Vogrinc, Ljubljana, Slovenija

Lektor *Proofread by*

- Meta Kmetič

Prevodi *Translated by*

- Ensitra, Brigita Vogrinc s.p.

Naslov uredništva in uprave *Editorial office and administration*

- Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja, Na Loko 2, p.p. 124, SI-8000 Novo mesto, Slovenija, EU

Spletna stran revije *Website of the journal*

- <http://www.pedagoska-obzorja.si/revija>

Elektronski naslov *E-mail*

- info@pedagoska-obzorja.si

Revija Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja je indeksirana in vključena v

Journal Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja is indexed and included in

- Elsevier Bibliographic Databases (SCOPUS)
- International Bibliography of Periodical Literature / Internationale Bibliographie geistes- und sozialwissenschaftlicher Zeitschriftenliteratur (IBZ)
- Internationale Bibliographie der Rezensionen geistes- und sozialwissenschaftlicher Literatur (IBR)
- Co-operative Online Bibliographic System and Services (COBISS)

Izdajanje revije sofinancira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

The publication of the journal is co-financed by the Public research agency of the Republic of Slovenia.

Naklada *Circulation*

- 300

Tisk *Printed by*

- Tiskarna Cicero, Begunje, d.o.o.

Copyright © 2020 – Pedagoška obzorja podjetje za pedagoški inženiring d.o.o.

Vsebina Contents

- Lea Kozel,*
dr. Mara Cotič,
dr. Amalija Žakelj
- 3 Kognitivno-konstruktivistični model pouka matematike v 1. triletju**
The Cognitive-constructivist Model of Teaching Mathematics in the First Education Cycle
- Giuliana Jelovčan,*
Marjetka Lekše,
dr. Barbara Baloh,
Bojana Kralj
- 23 Pravljica v povezavi z gibalnim izražanjem skozi jezik in ob glasbi**
Integrating Fairy Tale with Movement Expression Through the Use of Language and Music
- Dr. Alenka Žbogar*
- 38 Razvijanje literarne zmožnosti s Hemingwayjevo kratko zgodbo**
Developing Literary Competence with Hemingway's Short Story
- Dr. Stanislava Marič Jurišin,*
dr. Jelisaveta Šafranj,
dr. Borka Malčič
- 52 Ekološki program kot dejavnik socialno-čustvenega razvoja predšolskih otrok**
Eco Programme as Factor of Socio-emotional Development of Preschoolers
- Dr. Nikola Mijanović,*
dr. Mirko Đukanović
- 69 Vloga multimedijev pri pouku narave in družbe**
Role of Multimedia in the Teaching of Science and Social Studies
- Dr. Mateja Pšunder,*
dr. Andreja Kozmus
- 83 Motivi za medvrstniško nasilje med slovenskimi osnovnošolskimi storilci**
Motivation Behind Bullying Among Slovenian Primary School Bullies
- Dr. Petra Kunc,*
dr. Žiga Čepar,
dr. Borut Likar
- 95 Učinkovito povezovanje srednjega šolstva in gospodarstva v Sloveniji**
Effective Integration of Secondary Education and the Economy in Slovenia

*Mag. Luka Praprotnik,
dr. Gregor Torkar*

**114 Razumevanje pojma prehranjevalna veriga
med bodočimi učitelji**
Understanding of the concept of the food chain
among future teachers

Gorazd Laznik

**126 Motivacijski faktorji odraslih za izobraževanje
na področju zdravstvene nege**
Adult Motivational Factors for Nursing Education

Kognitivno-konstruktivistični model pouka matematike v 1. triletju

Prejeto 21.11.2019 / Sprejeto 12.05.2020

Znanstveni članek

UDK 373.091.31:51:373.3

KLJUČNE BESEDE: osnovna šola, prvo triletnje, učni načrt, pouk matematike, kognitivno-konstruktivistični model pouka, aktivne metode dela, znanje, motivacija

POVZETEK – V prispevku predstavljamo teoretično osmišljeni kognitivno-konstruktivistični model pouka matematike v prvem triletju osnovne šole in njegovo praktično aplikacijo. Konstruktivistične teorije znanja temeljijo na predpostavki, da posameznik oblikuje svoje znanje z lastnim izgrajevanjem znanja, s problemskim učenjem, ki je usmerjeno k odkrivanju, je povezano z vsakdanjim življenjem, osnovano na primerih, notranje motivirano ter socialno. V empiričnem delu raziskave smo z uporabo eksperimentalne metode pedagoškega raziskovanja v šolski praksi z učenci 3. razreda osnovne šole evalvirali uporabo kognitivno-konstruktivističnega modela pouka matematike v prvem triletju osnovne šole. Na podlagi analize dobljenih rezultatov raziskovanja ugotavljamo, da lahko pri učencu pričakujemo kakovostnejše znanje, če je aktivno soudeležen v usvajanju znanja pri pouku. Učenci, ki so bili deležni kognitivno-konstruktivističnega modela pouka matematike, so bili pomembno uspešnejši pri reševanju matematičnih nalog na vseh matematičnih področjih.

Received 21.11.2019 / Accepted 12.05.2020

Scientific paper

UDC 373.091.31:51:373.3

KEYWORDS: primary school, first educational cycle, syllabus, teaching mathematics, cognitive-constructivist model of teaching, active methods of work, knowledge, motivation

ABSTRACT – The paper presents a theoretically designed cognitive-constructivist model of teaching mathematics in the first education cycle of primary school, along with its practical application. Constructivist theories of knowledge are based on the assumption that individuals shape their knowledge with their own construction of the latter, with problem-solving learning that is discovery-oriented, linked with everyday life, case-based, internally motivated and social. In the empirical part of the research, the application of the cognitive-constructivist model of teaching mathematics in the first educational cycle of primary school was evaluated using the experimental method of educational research in school practice. Based on the analysis of the obtained research outcomes, we find that higher quality knowledge can be expected from students if they were actively involved in the acquisition of knowledge. Students who received mathematics teaching according to the cognitive-constructivist model performed significantly better in solving mathematical tasks in all areas of mathematics than students who received traditional teaching methods.

1 Uvod

Marentič-Požarnik (2000, str. 10) meni, da je “učenje vsaka sprememba v vedenju, informiranosti, znanju, razumevanju, stališčih, spretnostih ali zmožnostih, ki je trajna in ki je ne moremo pripisati fizični rasti ali razvoju podedovanih vedenjskih vzorcev”. Teorija učenja, ki se je poleg behaviorizma, kognitivizma, konektivizma razvila v zadnjem stoletju na Zahodu in je pomembno vplivala tudi na učenje in poučevanje matematike (De Corte, 2013; Walling, 2014), je konstruktivizem.

Konstruktivizem kot teorija učenja temelji na tem, da so učenci aktivno vključeni v proces pridobivanja znanj, tudi v tesni interakciji z lokalno skupnostjo. Imajo določena

Pravljica v povezavi z gibalnim izražanjem skozi jezik in ob glasbi

Prejeto 06.12.2019 / Sprejeto 01.06.2020

Znanstveni članek

UDK 373.2.016:796.012:81:78

KLJUČNE BESEDE: medpodročno povezovanje, gibanje, jezik, glasba, pravljica z glasbo, predšolski otrok

POVZETEK – Izsledki raziskav kažejo, da se v slovenskem šolstvu povezovanje področij in predmetov uvaja kot novost kurikularne preнове. Izvedene so bile za osnovne in srednje šole, manj pa v predšolskem obdobju. Prav tako še vedno potrebujemo dodatne raziskave, pa tudi izobraževanja in strokovno literaturo. V času izvedbe raziskave smo spoznali, da so predstavljeni primeri ne samo zanimivi in inovativni, ker povezujejo v smiselno celoto tri področja: gibanje, jezik in glasbo kot del umetniškega področja, pač pa tudi zelo primerni za otroke v predšolskem obdobju. Spoznanja o pomenu gibanja za otrokov celostni razvoj bi lahko prenesli na vsa področja po kurikulumu in iskali možnosti povezovanja gibanja z jezikom, družbo, naravo, matematiko in umetnostjo. V predšolskem obdobju je potrebno visoko zavedanje, da otroku okolje nudi možnosti za aktivno in celostno učenje. Sprejema ga kot posameznika, mu nudi možnost izbiranja in sodelovanja pri načrtovanju pridobivanja različnih izkušenj. Pravilno ga usmerja, vodi in spodbuja ter ob tem ohranja njegov otroški svet, dojemanje dogajanja skozi vsa čutila, na konkretni ravni, skozi igro in gib.

Received 06.12.2019 / Accepted 01.06.2020

Scientific paper

UDC 373.2.016:796.012:81:78

KEYWORDS: cross-sectoral integration, movement, language, music, fairy tale with music, pre-school children

ABSTRACT – The results of the research show that the integration of different sectors and school subjects is being introduced as a novelty in the renovation of the curriculum in Slovenian education. At the time of the research project, we realized that the presented examples are not only interesting and innovative, but they also integrate three different fields in a logical whole: the fields of movement, language and music as part of the artistic field. Nevertheless, they are also very suitable for pre-school children. The findings about the importance of movement for the child's integrated development could be transferred to all sectors of the curriculum to try to seek ways of connecting movement with language, society, nature, mathematics and art. In the pre-school period, there is a need for high awareness that the environment offers the child more opportunities for active and comprehensive learning. The child is accepted as an individual, given the opportunity to choose and participate in the planning of acquiring different experiences. The child is precisely directed, guided and stimulated, while being allowed to preserve the child's world.

1 Uvod

Kurikulum za vrtce (1999) vključuje dejavnosti, ki jih razvrščamo v naslednja področja: gibanje, jezik, umetnost, družba, narava, matematika. Zapisani cilji pri posameznih področjih dejavnosti predstavljajo okvir, znotraj katerega so vsebine in dejavnosti strokovna podlaga vzgojiteljem. Kot poudarjajo slovenski strokovnjaki, med njimi Marentič Požarnik (2000), Kroflič (2001), Marjanovič Umek (2001) in drugi, slovenski Kurikulum za vrtce (1999) sodi med sodobne predšolske kurikule, ki niso visoko strukturirani, ampak so bolj odprti in fleksibilni. To pomeni, da določa predvsem temeljna načela in zaželeno cilje predšolske vzgoje, ne predpisuje pa konkretnih (operativnih) ciljev, metod in vsebin dejavnosti v vrtcu. Zagovarja nedirektivno vlogo vzgojiteljev, ki

Razvijanje literarne zmožnosti s Hemingwayjevo kratko zgodbo

Prejeto 20.04.2020 / Sprejeto 01.06.2020

Znanstveni članek

UDK 82.09:028:373.5

KLJUČNE BESEDE: Ernest Hemingway, kratka zgodba, Hribi kakor beli sloni, literarna zmožnost, tesno branje

POVZETEK – Prispevek skuša pojasniti, kako razvijati literarno zmožnost, tj. sposobnost interpretiranja literarnih besedil (prepoznavanja in dekodiranja), zmožnost prepoznavanja različnih literarnih vrst, zvrsti, oblik in njihovih posebnosti, zmožnost uporabe književnega znanja in empatičnega odzivanja na prebrano, pa tudi doživljanja, domišljjskega predstavljanja, vrednotenja in kritične refleksije prebranega ter upovedovanja svojih misli, čustev, mnenj, refleksij o prebranem, navsezadnje pa tudi pozitivnega odnosa do leposlovja. Razlagamo, kako literarno zmožnost diferencirano razvijati v gimnazijah in v srednjih strokovnih šolah, in to na primeru izjemno odprte, pa vendarle komunikativne kratke zgodbe Hribi kakor beli sloni Ernesta Hemingwaya. Pripoved še ni vključena niti v učna gradiva za pouk književnosti niti v učna načrta, zato diferenciramo učne cilje, ki bi jih bilo mogoče ob tem besedilu doseči (posebej za oba programa). Predlagamo tudi nekaj učinkovitih metod in oblik dela s tem besedilom (npr. tesno branje).

Received 20.04.2020 / Accepted 01.06.2020

Scientific paper

UDC 82.09:028:373.5

KEYWORDS: Ernest Hemingway, short story, Hills Like White Elephants, literary competence, close reading

ABSTRACT – This article explains how to develop literary competence (i.e. the ability to interpret – identify and decode – literary texts), the ability to identify various literary types, genres and forms, and their special features, and use literary knowledge and respond empathically to what is read. It also looks at the ability to experience, imagine, evaluate and critically reflect on the material read, to verbalize one's own thoughts, emotions, opinion and reflections on the material, and ultimately develop a positive attitude towards fiction. It presents how literary competence can be developed with differentiation for high schools and technical secondary schools, using the example of the exceptionally open, yet communicative, Ernest Hemingway's short story Hills Like White Elephants. This story has not yet been included in neither the literature instruction teaching materials nor syllabuses, therefore the article presents the proposed learning objectives, that could be attained using this text, for both programmes separately. It also recommends several effective methods and ways of working with this text (e.g. close reading).

1 Uvod

Literarna zmožnost je ena temeljnih kompetenc, ki jih razvijamo pri pouku književnosti po vsej vertikali. Kakor navajata Repinc in Stričević (2013, str. 51), "je treba ponuditi učencem različne izkušnje, saj ne moremo vedeti, katera bralna izkušnja bo za posameznika najbolj pomembna. Pozitivne bralne izkušnje pa vzgojijo bralce (Krašen, 2004)." V tem prispevku se posvečamo razvijanju literarne zmožnosti v štiriletnih srednjih šolah in gimnazijah. Temeljni cilj književnega pouka v štiriletnih srednjih šolah je "razmišljujoči bralec" (Krakar Vogel, 2004, str. 74), gimnazijskega pouka pa "kultivirani bralec" (prav tam). Po Krakar Vogel so razlike med obema tipoma bralcev v tem, da kultivirani bralec "začetno bralno doživetje /.../ pogloblj/a/ prek razmišljanja,

Eco Programme as Factor of Socio-emotional Development of Preschoolers

Prejeto 14.03.2020 / Sprejeto 01.06.2020

Znanstveni članek

UDK 373.2:502:159.92

KLJUČNE BESEDE: ekološki program, socialno-čustveni razvoj, ekološko-humanistične vrednote, predšolski otroci, vzgojitelj

POVZETEK – Izobraževanje za trajnostno družbo bi moralo mladim generacijam omogočiti, da v naslednjih desetletjih razvijejo vrednote, pridobijo znanja in veščine za reševanje okoljskih in družbenih izzivov. Namen te raziskave je bil preučiti, kako sodobni okoljski programi vplivajo na socialno-čustveni razvoj predšolskih otrok, in ugotoviti, koliko ti programi prispevajo k dojemljivosti predšolskih otrok za razumevanje vrednot trajnostne skupnosti. Članek preučuje vlogo vzgojiteljev in njihovih kompetenc pri uresničevanju in uvajanju sodobnih ekoloških in humanističnih konceptov v delo predšolskih zavodov. Pridobljeni rezultati kažejo, da med otroki, ki so obiskovali različne programe, obstajajo razlike v doseganju okoljskih in humanističnih vrednot in vrednot trajnostne skupnosti. Na ravni socialno-čustvenega razvoja ni bila potrjena statistična razlika med različnimi skupinami otrok. Rezultati nadalje kažejo, da je dober učni načrt nujen, vendar ni zadosten pogoj za spodbujanje socialno-čustvenega razvoja predšolskih otrok.

Received 14.03.2020 / Accepted 01.06.2020

Scientific paper

UDC 373.2:502:159.92

KEYWORDS: ecological programme, socio-emotional development, ecological-humanistic values, preschoolers, educator

ABSTRACT – Education for sustainable society should enable young generations to acquire knowledge and skills, and to develop values for solving environmental and social challenges in the coming decades. The aim of the research was to examine the influence of modern ecological programmes on the socio-emotional development of preschool children and determine their contribution to the sensitization of preschoolers to understand the values of a sustainable community. The paper also examines the role of educators and their competences for the realization and introduction of modern ecological-humanistic concepts in the work of preschool institutions. The obtained results suggest that there are differences in the achieved level of adoption of ecological and humanistic values, and values of a sustainable community, among children who have attended different educational programmes. At the level of socio-emotional development, statistical significance was not confirmed between different groups of children. The results further suggest that a good-quality curriculum is a necessary but insufficient condition to encourage socio-emotional development in preschoolers.

1 Introduction

Modern societies rest on communities that owe their existence to a thoughtful attitude towards a variety of current and future resources. Therefore, developing “green” educational institutions has become the moral imperative of the 21st century (Klemenović & Marić Jurišin, 2012). It is believed that the ecological-humanistic paradigm itself carries a blend of society, individual and nature, as well as well-being for all of them. In this context, ecology is not merely a science about the co-existence of plant and animal species and their preservation, nor about the problems of degradation and exhaustion of various planetary resources and finding renewable energy sources or recycling, but it rather represents a concept of living (Potočnik & Hus, 2015). Environ-

Role of Multimedia in the Teaching of Science and Social Studies

Prejeto 19.02.2020 / Sprejeto 01.06.2020

Znanstveni članek

UDK 091.3:004.032.6

KLJUČNE BESEDE: učitelji, multimedij, poučevanje, učne vsebine, učilnica

POVZETEK – Uporaba multimedijske tehnologije pri predmetu narava in družba omogoča učencem, da v okviru procesa pridobivanja novega znanja vključijo več čutil. Multimedijske vsebine se zato lahko uporabljajo ne le kot pripomoček pri poučevanju, temveč tudi kot dodaten vir spoznanj. Pospešeni razvoj sodobne tehnologije je zagotovil potrebne predpogoje za ustvarjanje, uporabo in distribucijo multimedijskih vsebin, ki vplivajo na izboljšanje procesa poučevanja narave in družbe. V okviru naše raziskave smo ugotavljali vpliv multimedija na realizacijo učnih ciljev pri predmetu narava in družba, pri čemer smo upoštevali že znane lastnosti multimedijske tehnologije, da omogoča animacijo in vizualizacijo, kar prispeva k večji nazornosti učnega procesa. Rezultati nas usmerjajo k implementaciji medijev v učni proces in spodbujanje učiteljev v nadaljnje usposabljanje za uporabo sodobnih učnih tehnologij ter za ustvarjanje takih pogojev v šolah, ki bodo omogočali učencem sodoben didaktični pristop.

Received 19.02.2020 / Accepted 01.06.2020

Scientific paper

UDC 091.3:004.032.6

KEYWORDS: teachers, multimedia, teaching, teaching content, classroom

ABSTRACT – Application of multimedia during the implementation of teaching Science and Social Studies provides the preconditions for the involvement of all student's senses in the process of acquiring new knowledge. Hence, the multimedia content can be used not only as an aid in teaching but also as an additional source of information. The rapid development of modern technology has provided the necessary preconditions for the development, implementation and distribution of multimedia content that affects the improvement of the implementation process of teaching about nature and society. The focus of our research concerns the assessment of impacts during the implementation of multimedia in the teaching process of the subject, and is selected according to the opinion that multimedia offers animation and visualization at the same time. This paper was written as a contribution to the implementation of multimedia in the teaching process as well as support for the necessity of teaching staff training for the application of modern teaching aids.

1 Introduction

The development of information and communication technologies has caused certain changes in the traditional teaching methodology. The synergy of text, graphics, videos and various animations led to a significant benefit for the target user in relation to the effects that can be achieved by the individual application of the aforementioned components. The integration of multiple monomedia content inevitably leads to the creation of multimedia content that enables a simultaneous activation and visual perception and auditory effects. The choice and the usage of multimedia in teaching Science and Social Studies is a relatively recent problem area of research, which was one of the reasons for choosing this study.

It is known that the traditional teaching is characterized by a frontal form of work and, often, one-way communication between teachers and students. The introduction of

Motivation Behind Bullying Among Slovenian Primary School Bullies

Prejeto 24.08.2019 / Sprejeto 12.05.2020

Znanstveni članek

UDK 364.63:373.3-053.5(497.4)

KLJUČNE BESEDE: medvrstniško nasilje, motivi za medvrstniško nasilje, tradicionalno nasilje, spletno nasilje

POVZETEK – Medvrstniško nasilje je postalo eden izmed izstopajočih problemov v šolah, zato ga je nujno potrebno učinkovito preprečevati in primerno ukrepati ob prekrških. Cilj raziskave je bil raziskati stališča storilcev medvrstniškega nasilja o njihovih motivih za izvajanje različnih vrst medvrstniškega nasilja. Odgovori izhajajo iz resničnih življenjskih situacij, v katerih so bili udeleženi kot storilci medvrstniškega nasilja. V tej deskriptivni, neeksperimentalni raziskavi je vprašalnik reševalo 782 slovenskih osnovnošolcev iz 21 naključno izbranih šol in 7 statističnih regij Slovenije. V nadaljnjo obravnavo je bilo vključenih 286 učencev, storilcev medvrstniškega nasilja. Izmed teh je bilo več fantov (185 ali 64,7%) kot deklet (101 ali 35,5%) in več osmošolcev (162 ali 56,6%) kot šestošolcev (124 ali 43,4%). Rezultati so pokazali, da sta maščevanje in povrnitev glavna motiva za medvrstniško nasilje, in potrdili soobstoj tradicionalnega in spletnega medvrstniškega nasilja. Poznavanje motivov za medvrstniško nasilje, in sicer z vidika storilcev nasilja, je pomemben korak k razumevanju posebnosti in dinamike medvrstniškega nasilja ter nam lahko pomaga pri načrtovanju preventivnih in intervencijskih strategij v šolskem prostoru.

Received 24.08.2019 / Accepted 12.05.2020

Scientific paper

UDC 364.63:373.3-053.5(497.4)

KEYWORDS: bullying, motives for bullying, traditional bullying, cyberbullying

ABSTRACT – Bullying has become one of the most urgent problems in schools. Therefore, effective prevention and appropriate intervention are imperative. The objective of the study was to investigate bullies' perceptions of the motives behind different types of bullying. Students' answers were based on their own real-life experiences in which they participated as bullies. In this descriptive non-experimental study, a questionnaire was applied to 782 Slovenian primary school students from 21 randomly chosen schools from 7 statistical regions of Slovenia. 286 of them were included in the further survey as bullies, more boys (185 or 64.7%) than girls (101 or 35.3%) and more eighth-graders (162 or 56.6%) than sixth-graders (124 or 43.4%). The results showed that revenge and reciprocation were the main motives for bullying, and confirm co-occurrence among traditional bullying and cyberbullying. Knowing the motives for bullying from the bully perspective is an important step towards understanding the specifics and dynamics of bullying and can help in planning the prevention and intervention strategies in schools.

1 Introduction

Bullying has become one of the most urgent problems in schools. School is no longer only an educational institution but also a place for upbringing and socialization; at the same time, the consequences of bullying can be long lasting and extensive (Lereya et al., 2015). Therefore, effective prevention and appropriate intervention are imperative. Identifying the motives associated with bullying reported by students who bully themselves is essential to implement intervention and prevention in public primary schools.

Učinkovito povezovanje srednjega šolstva in gospodarstva v Sloveniji

Prejeto 02.10.2019 / Sprejeto 12.05.2020

Znanstveni članek

UDK 373.5+338(497.4)

KLJUČNE BESEDE: povezovanje srednjega šolstva in gospodarstva, inovativnost, strukturna brezposelnost, trg dela

POVZETEK – Članek se osredotoča na čedalje aktualnejše področje povezovanja poklicnega in strokovnega srednjega šolstva ter gospodarstva, vključen pa je tudi pogled na to, kakšni so učinki tega povezovanja na brezposelnost in inovativnost. Na podlagi metod kvalitativne analize smo analizirali podatke, zbrane s pomočjo polstrukturiranih intervjujev s strani dvanajstih pomembnih deležnikov. Najpomembnejše ugotovitve raziskave so, da v Sloveniji še nimamo zadovoljivega povezovanja med srednjim šolstvom in gospodarstvom. Predvsem je problem komunikacija med vsemi deležniki, ki so neposredno ali posredno vključeni v to povezovanje. Identificirali smo sistemske, organizacijske, kadrovske in finančne ovire. Predvsem bi bilo treba sodelovanje zapovedati, tudi nazdirati in nagraditi. Ugotovili smo, da država nima jasne strategije in ciljev izobraževalne politike, ki bi bili usklajeni s potrebami gospodarstva v prihodnosti. Vsi udeleženci v raziskavi pričakujejo od države, da bo trajnostni dialog sistemsko uredila in pri tem uporabila holistični pristop. Ustrezno izobraževanje bi namreč pripomoglo k temu, da bi dobili ustvarjalne in inovativne kadre, kar bi seveda povečalo njihove možnosti zaposlitve.

Received 02.10.2019 / Accepted 12.05.2020

Scientific paper

UDC 373.5+338(497.4)

KEYWORDS: linking secondary education and economy, innovation, structural unemployment, labour market

ABSTRACT – The article focuses on the increasingly popular area of integration of vocational and technical secondary education and the economy, while providing an insight into what effects this integration has on unemployment and innovation. Based on the qualitative research methods, we analysed the data collected through semi-structured interviews conducted with twelve significant stakeholders. The most important findings of the research are that Slovenia does not yet have a satisfactory connection between secondary education and the economy. The problem lies in the communication between all stakeholders who are either directly or indirectly involved in this integration. We identified systemic, organizational, personnel and financial barriers. Above all, educational policy should be connected in a stated way with economic policy, and the cooperation should be monitored and rewarded. The findings show that Slovenia does not have a clear education policy and strategies, which need to be aligned with the needs of the economy in the future. All research participants expect the state to systematically regulate a sustainable dialogue using a holistic approach. Adequate education would help create more creative and innovative staff, which would naturally increase job opportunities.

1 Uvod

Srednje šolstvo se v današnjem času sooča z izzivi ekonomske, politične in družbene narave na globalni ravni, zato bi bilo potrebno hitreje preoblikovanje izobraževalnih programov, saj hitro spreminjajoče se okoliščine, globalizacija ter družba znanja od mladih čedalje bolj zahtevajo vsestranske sposobnosti, najrazličnejšo paleto znanj in kompetenc (Muller, 2000; Arenius in Minitti, 2005; Quint, 2006; Burke, 2007; OECD, 2008; OECD, 2018). Prihaja čas, ko bodo mladi na svoji poklicni in življenjski poti zamenjali več poklicev, ne samo delovnih mest. Zato morajo pridobiti sposobnosti, da

Razumevanje pojma prehranjevalna veriga med bodočimi učitelji

Prejeto 10.05.2019 / Sprejeto 31.01.2020

Znanstveni članek

UDK 630*12:373.2/3-052

KLJUČNE BESEDE: prehranjevalna veriga, gozd, vrstna pestrost, znanje, študent

POVZETEK – V raziskavi se osredotočamo na pomen poznavanja vrstne pestrosti ekosistemov za ustrezno uporabo pojma prehranjevalna veriga. Zanimalo nas je, ali študenti predšolske vzgoje in razrednega pouka, ki bodo poučevali otroke o ekoloških pojmih, kot sta prehranjevalna veriga in prehranjevalni splet, znajo pravilno navesti konkretne primere prehranjevalnih verig v slovenskih gozdovih. V raziskavi je sodelovalo 170 študentov Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani. Študenti so morali navesti štiri primere prehranjevalnih verig za gozd in pojasniti, kaj predstavlja prehranjevalna veriga. Iz rezultatov je razvidno, da slaba četrтина vprašanih ni pravilno navedla niti enega primera verige. Izkazalo se je, da imajo študenti težave z razumevanjem vloge puščic v prehranjevalni verigi, ki pogosto izostanejo ali so naspromptno obrnjene. Ugotavljamo tudi, da večina študentov nima toliko težav z razumevanjem pojma prehranjevalna veriga, kot ga ima s poznavanjem vrstne pestrosti gozda in prehrane živali, kar jim otežuje ustrezno sestavo primerov prehranjevalnih verig.

Received 10.05.2019 / Accepted 31.01.2020

Scientific paper

UDC 630*12:373.2/3-052

KEYWORDS: food chain, forest, species diversity, knowledge, student

ABSTRACT – This article focuses on the importance of familiarity with the species variety of ecosystems for proper use of the food chain concept. We were interested in whether university students in preschool and primary school education programmes, who will teach children about ecological concepts such as food chains and food webs, can correctly name specific examples of food chains in Slovenian forests. The study included 170 students from the University of Ljubljana's Faculty of Education. The students had to list four examples of food chains and explain what a food chain is. The results show that a quarter of the respondents did not offer a single correct example of a food chain. It turned out that students find it difficult to understand the role of arrows in a food chain. The arrows were often missing or facing the wrong direction. Most students do not have as much difficulty understanding the concept of a food chain, but they have limited familiarity with species diversity in the forest and animal nutrition, which makes it difficult for them to adequately structure food chain examples.

1 Uvod

V ekologiji ponazarjamo prehranjevalna zaporedja in procese z različnimi diagrami, kot sta prehranjevalna veriga in prehranjevalni splet. Prehranjevalna veriga predstavlja linearno zaporedje organizmov oziroma transfer energije, nakopičene v hrani od primarnega producenta prek zaporedja porabnikov, kjer je vsak plenilec v verigi za nekoga tudi hrana (Odum, 1971; Tome, 2006). Tarman (1992) opisuje, da je za delovanje ekosistema oziroma združbe pomembno izkoriščanje in prenos energije med sestavnimi deli ekosistema, vse to pa poteka s prehranjevanjem. Pojasnjuje, da se vrste iz prehranjevalne verige in spleta uredijo v prehranjevalne ravni ali trofične nivoje. Rastlinam in drugim primarnim proizvajalcem sledijo rastlinojedci, to so potrošniki prvega reda. Tem sledijo mesojedci, ki so potrošniki drugega reda. Mesojedcem prvega reda sledijo

Motivacijski faktorji odraslih za izobraževanje na področju zdravstvene nege

Prejeto 07.01.2020 / Sprejeto 01.06.2020

Znanstveni članek

UDK 378:614.2+316.628

KLJUČNE BESEDE: študent, odrasla oseba, motivacijski faktorji, zdravstvena nega, izobraževanje

POVZETEK – Odločitev za vpis v nadaljevanje izobraževanja po končani osnovni šoli in nato še po zaključeni srednji šoli je velik korak za vsakega posameznika. Za to potrebuje motiv, ki ga opredeljuje moč želeni cilj, ter motivacijske faktorje, ki nam pomagajo do cilja. Namen prispevka je s kvalitativno metodo raziskovanja ugotoviti, kateri motivi in motivacijski dejavniki, ki smo jih skupaj poimenovali kar motivacijski faktorji, vplivajo na odločitev za nadaljevanje formalnega izobraževanja na področju zdravstvene nege na Fakulteti za zdravstvene vede Univerze v Novem mestu. Ugotavljamo, da se med posameznimi motivacijskimi faktorji med rednimi in izrednimi študenti pojavljajo statistično značilne razlike, največje pa pri motivacijskem faktorju "biti samostojen in neodvisen" ($F = 31,096$; $p = 0,000$). Redni študentje ocenjujejo motivacijski faktor "biti samostojen in neodvisen" z najvišjo povprečno oceno ($\bar{x} = 4,74$), motivacijski faktor "ustvariti si večji ugled" pa tako redni ($\bar{x} = 3,08$) kot izredni študentje ($\bar{x} = 2,84$) ocenjujejo najnižje. Ugotavljamo še, da se želja po nadaljevanju študija na drugi stopnji po končani prvi stopnji izobraževanja z napredovanjem v višji letnik ne povečuje ali zmanjšuje.

Received 07.01.2020 / Accepted 01.06.2020

Scientific article

UDC 378:614.2+316.628

KEYWORDS: student, adult, motivational factors, nursing, education

ABSTRACT – Deciding to enrol in continuing education first after completing primary and then secondary school education is a big step for everyone. This requires a motive, which we define as the desired goal, and the motivational factors that help us achieve this goal. The purpose of the paper is to determine, through a qualitative research method, what motives and motivational factors, collectively called motivational factors, influence the decision to continue formal nursing education at the Faculty of Health Sciences, University of Novo mesto. We find that statistically significant differences emerge in the individual motivational factors between full-time and part-time students, the largest being the motivational factor "to be independent and independent" ($F = 31,096$; $p = 0,000$). Full-time students rate the motivation factor "to be independent and autonomous" with the highest grade point average ($\bar{x} = 4.74$), and the motivational factor "to gain a greater reputation" for both full-time and part-time students ($\bar{x} = 2.84$) scores the lowest. We also note that the desire to continue studying at the second level after completing the first level of education with promotion to a higher year does not increase or decrease.

1 Uvod

Med učenjem in izobraževanjem, ki ju veliko ljudi enači, je razlika. Pri učenju gre za sestavljen psihološki proces, pri katerem se spremeni obnašanje zaradi usvojenega znanja, pri izobraževanju pa za pridobivanje znanja, navad in spretnosti. Razlika je tudi ta, da je učenje vseživljenjski proces, ki je lahko zaveden ali nezaveden, izobraževanje pa je proces, ki je izključno usmerjen in namenski.

Jarvis (2004) pravi, da je učenje "skupek procesov, kjer celovite osebe zgradijo izkušnje v situacijah in jih spremenijo v znanje, sposobnosti, stališča, prepričanja, vrednote, čustva in čutila in integrirajo rezultate v svoje lastne biografije". Andragogi

NAVODILA AVTORJEM

Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja, znanstvena revija za didaktiko in metodike, objavlja članke, ki so razvrščeni v naslednji dve kategoriji: znanstveni članek in strokovni članek.

Kategorijo članka predlaga avtor, končno presojo pa na osnovi strokovnih recenzij opravi uredništvo oziroma odgovorni urednik. Članki, ki so objavljeni, so recenzirani.

Avtorje prosimo, da pri pripravi znanstvenih in strokovnih člankov upoštevajo naslednja navodila:

1. Članke v tiskani obliki z vašimi podatki in povzetkom v skladu z navodili pošiljajte na naslov: Uredništvo revije Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja, Na Loko 2, p.p. 124, 8000 Novo mesto, Slovenija. Članke sprejemamo tudi po elektronski pošti na elektronski naslov uredništva. Prejetega gradiva ne vračamo.
2. Članek s povzetkom priložite na ustreznem podatkovnem mediju. Ime datoteke članka naj bo priimek avtorja ali naslov članka – kar naj bo tudi jasno označeno tudi na poslanem podatkovnem mediju. Članek naj bo napisan z urejevalnikom besedil Microsoft Word. V primeru, da nam članek posredujete izključno v elektronski obliki, nam morate poslati material posredovati tudi v PDF obliki.
3. Znanstveni članki lahko obsegajo do 30.000 znakov.
4. Vsak članek naj ima na posebnem listu naslovno stran, ki vsebuje ime in priimek avtorja, leto rojstva, domači naslov, številko telefona, naslov članka, akademski in strokovni naslov, naslov ustanove, kjer je zaposlen in elektronski naslov. V primeru, da je avtorjev več, se na list napiše zahtevane podatke za vsakega avtorja posebej. Vodilni avtor mora biti med avtorji napisan na prvem mestu.
5. Znanstveni in strokovni članki morajo imeti povzetek v slovenskem (od 1.000 do 1.200 znakov s presledki) in v angleškem jeziku. Povzetek in ključne besede naj bodo napisani na začetku članka. Priložiti je treba tudi razširjeni povzetek (10.000 znakov s presledki) v angleškem jeziku.
6. Tabele in slike naj bodo vključene v besedilu smiselno, kamor sodijo. Slike naj bodo tudi priložene kot samostojne datoteke v ustreznem slikovnem (jpeg), oziroma vektorskem (eps, pdf, png) zapisu v ločljivosti vsaj 600 pik na palec. Na slikovno gradivo, ki ne zadošča minimalnim zahtevam, posebej ne opozarjamo in ga v končni tehnični pripravi zaradi neustreznosti izpustimo.
7. Seznam literature uredite po abecednem redu avtorjev in sicer na naslednji način:
 - Za knjige: priimek in ime avtorja, leto izdaje, naslov, kraj, založba. Primer: Novak, H. (2020). Projektno učno delo. Ljubljana: DZS.
 - Za članke v revijah: priimek in ime avtorja, leto objave, naslov revije, letnik, številka, strani. Primer: Strmčnik, F., Kramar, M. (2017). Reševanje problemov kot posebna učna metoda. Pedagoška obzorja, 12, št. 5, str. 3.
 - Za članke v zbornikih: priimek in ime avtorja, leto objave, naslov članka, podatki o knjigi ali zborniku, strani. Primer: Razdevšek Pučko, C. (2013). Usposabljanje učiteljev za uvajanje novosti. V: Tancer, M. (ur.). Stoletnica rojstva Gustava Šiliha. Maribor: Pedagoška fakulteta, str. 234–247.
8. Vključevanje reference v tekst: Če gre za točno navedbo, napišemo v oklepaju priimek avtorja, leto izdaje in stran (Kroflič, 2017, str. 15). Če pa gre za splošno navedbo, stran izpustimo (Kroflič, 1997).
9. V primeru spletnih referenc je obvezno navajanje točne spletne strani skupaj z imenom dokumenta ter datumom povzema informacije. Primer: Brcar, P. (2018). Kako poskrbeti za zdravje šolarjev. Inštitut za varovanje zdravja RS. Pridobljeno dne 28.08.2019 s svetovnega spleta: <http://www.sigov.si/ivz/vsebine/zdravje.pdf>.

Za vsa dodatna pojasnila ter informacije glede priprave in objave člankov, za katere menite, da niso zajeta v navodilih, se obrnite na glavnega in odgovornega urednika. Za splošnejše informacije ter tehnično pomoč pri pripravi članka pa se lahko obrnete na uredništvo oziroma na naš elektronski naslov info@pedagogika-obzorja.si.

INSTRUCTIONS FOR AUTHORS

Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja, a scientific journal for the didactics and methodology, publishes papers that are classified into two categories: scientific papers and professional papers.

The category of the paper is proposed by the author, whereas the final assessment is based on peer reviewed and made by the Editor-in-Chief. The published papers are reviewed.

In the preparation of scientific paper, please observe the following instructions:

1. Papers in printed form with your details and the abstract in accordance with the instructions should be sent to the Editorial Board of Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja, Na Loko 2, p.p. 124, SI-8000 Novo mesto, Slovenia. We also accept papers sent to our email address. The material received will not be returned.
2. The paper and the abstract should be submitted on the relevant data media. The file name should include the surname of the author or the title of the paper – which should also be clearly marked on the data media. The paper should be written with Microsoft Word text editor. If the paper is sent only in electronic form (not in printed form as well), it should also be sent in PDF format.
3. Scientific papers may include up to 30,000 characters.
4. Each paper should have a cover page on a separate sheet, containing the author's name and surname, year of birth, home address, telephone number, title, academic and professional title, the address of the institution where the author works and the email address. If there are several authors, the form should include the required information for each author separately. The primary author must be written in the first place.
5. Scientific and professional papers should have an abstract in Slovene (from 1,000 up to 1,200 characters with spaces) and English. The abstract and key words should be written at the beginning of the paper. There should also be an extended abstract (10,000 characters with spaces) in English.
6. Tables and figures should be included in the text where they belong. As separate files, images should also be attached in the corresponding image (jpeg) or vector (eps, pdf, png) format with the resolution of at least 600 dots per inch. Images that do not meet the minimum requirements shall be omitted in the final technical preparation of the Journal.
7. The list of references should be arranged in the alphabetical order of authors as follows:
 - For books: the author's surname and name, year of publication, title, place, publisher. For example: Novak, H. (2020). Projektno učno delo. Ljubljana: DZS.
 - For articles in journals: the author's surname and name, year of publication, title of the journal, volume, number, pages. For example: Strmčnik, F., Kramar, M. (2017). Reševanje problemov kot posebna učna metoda. Pedagoška obzorja, 12, No. 5, p. 3.
 - For articles in journals: the author's surname and name, year of publication, title, information about the book or the journal, pages. For example: Razdevšek Pučko, C. (2013). Usposabljanje učiteljev za uvajanje novosti. V: Tancer, M. (Ed.). Stoletnica rojstva Gustava Šiliha. Maribor: Pedagoška fakulteta, pp. 234–247.
8. The inclusion of references in the text: If it is an exact reference, the surname, the year of publication and the page should be written in brackets (Kroflič, 2017, p. 15). If it is a general reference, the page is omitted (Kroflič, 1997).
9. In the case of online references, it is compulsory to state the exact website together with the title of the document and the date of extracted information. For example: Brcar, P. (2018). How do the health of schoolchildren. Institute of Public Health. Retrieved on 28.08.2019 from world wide web: <http://www.sigov.si/ivz/vsebine/zdravje.pdf>.

For any further clarification and information regarding the preparation and publication of papers that are not included in these instructions, please contact the Editor-in-chief. For any information and technical assistance in preparing the paper, please contact the Editorial board or submit your questions to the email address editorial.office@didactica-slovenica.si.